

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Юлиан Куюмджиев

за дисертационния труд на Десислава Красиминова Петева

на тема

„Синкретичност на физиологични и психологични методи на обучение в профила на музиканта флейтист”
за присъждане на образователната и научна степен „Доктор” по научна специалност „Музикознание и музикално изкуство”

в професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство

Десислава Петева е завършила НМУ "Любомир Пипков" със специалност флейта в класа на проф. Лидия Ошавкова. Продължава образованието си по същата специалност в НМА "Проф. Панчо Владигеров", а по-късно – в Oklahoma City University в Оклахома, САЩ, където учи в класа по флейта на проф. Партина Оуенс. През 1995 г. Д. Петева при завършва университета с бакалавърска степен със специално отличие "Summa cum Laude". Специализира при Джеймс Голуей в Швейцария, при проф. Микеле Мараско и проф. Пиер Нарчизо Мази в Международната музикалната академия във Флоренция, Италия, и при проф. Г. Румпел и проф. Дж. Росе (пиколо) във Висшето училище по музика в Цюрих, Швейцария. Получава магистърска степен по Педагогика на преподаването по флейта в консерваторията "Джузепе Верди" в Милано, Италия.

През 1993 година е назначена за първи флейтист в Оркестъра за опера и балет на Оклахома Сити и в Младежкия симфоничен оркестър на Оклахома, САЩ, а през 1999 печели конкурс за първи флейтист в

Академичния оркестър на "Ла Скала" в Милано, където свири с диригенти като Рикардо Мути, Волфганг Савалиш, Юрий Темирканов и др.

От 2002 до 2010 г. Десислава Петева е преподавател по флейта в Държавното музикално училище в Иланц, кантон "Сурселва" в Швейцария, а през 2009 г. печели конкурс за преподавател по флейта в Държавното музикално училище "Мафучи" в Милано. От 2011 г. Десислава Петева е преподавател по флейта в консерваторията "Джузепе Верди" в Милано, Италия. Осъществява преподавателска дейност и в консерваториите "А. Бойто" в Парма, "А. Корели" в Месина, "Дж. Пучини" в Галарате и "А. Чилеа" в Реджо Калабрия, където преподава от 2017 г.

Десислава Петева има богата концертна дейност. Още като ученичка и студентка в България свири във Филхармония "Пионер", Нов български младежки оркестър, солира на оркестър "Симфониета" на БНР, участва в записи за БНР и Радио ФМ Класик, в предавания и концерти, излъчени по БНТ и БТВ. По-късно тя се изявява като солист на различни симфонични и камерни оркестри: Камеристи на "Ла Скала", Милано, Симфоничния оркестър на БНР, Филхармонията на Оклахома Сити, САЩ, Радио-симфоничния оркестър на Белград, Сърбия, Камерния оркестър "Арки на Флоренция", Камерния оркестър "Флорентинска симфониета", оркестъра на Радио ФМ Класик, Държавния симфоничен оркестър във Видин, Симфоничния оркестър на НМА "Проф. Панчо Владигеров" и др. Изнася солови рецитали или участва в камерни концерти в Италия, Швейцария, Гърция, САЩ, Сърбия, Германия и България.

Важна част от концертната ѝ дейност е изпълнението на произведения за флейта от български композитори – Любомир Пипков, Светослав Обретенов, Панчо Владигеров, Филип Кутев, Мирослав Данев и други.

Дисертационния труд на Десислава Петева е с общ обем от 254 страници, от които 225 страници основен текст и 19 страници приложения. Трудът се състои от въведение, пет глави, заключение и библиография, която съдържа 11 заглавия на кирилица, 22 заглавия на английски, немски и италиански език и 20 източници от интернет.

Темата на труда е актуална и досега не е разработвана от практикуващ музикант. Личната мотивация на докторантката при избора на тази тема произтича от дългогодишната ѝ изпълнителска дейност и желанието ѝ да представи и да обобщи съвременни изследвания в областта на тази проблематика. Както подчертава авторката в увода, основната цел на труда е да запознае с реалните рискове на професията на професионалния музикант инструменталист, за да се избегнат здравословните проблеми и физиологичните последици при начални симптоми на тежко професионално заболяване. Във връзка с това други цели на труда са да предложи решения при избора на методически похвати в обучението по флейта; да разгледа съвременни подходи и техники на свирене на флейта в контекста на рисковете от професионални заболявания; да формулира препоръчителни методи за усвояването на обща правилна постановка на тялото спрямо инструмента; да предложи лекционен курс, който да въведе в проблематиката на психо-физиологията на инструменталното свирене.

Първата глава изгражда теоретичната база на изследването чрез преглед на методи за обучение, които се основават върху сензорния и моторния (или двигателния) опит на детето и на неговото активно участие в образователния процес (между тях са методите на К. Орф, З. Кодай, Ж. Далкроз, М. Монтесори, техниката „Александър“). На връзките между музика и медицина е посветена втората глава, в която Десислава Петева предлага кратка класификация на професионалните заболявания при

музикантите, които разделя най-общо на мускулно-скелетни и заболявания на дихателната система. Там тя анализира рискови фактори, които водят до професионални заболявания в резултат на неправилна постановка и неправилни педагогически подходи. Третата глава представя съвременни тенденции в свиренето на флейта, като специално внимание обръща на проблемите с амбушюра и видовете дишане и атака. В четвъртата глава Десислава Петева изследва превенцията при музикантите, която тя определя като „сбор от мерки, насочени към предотвратяването на появата на болести и тяхното развитие” (с. 166). Авторката поставя въпроса за т.нар. превантивно образование поради увеличаващото се количество на професионални заболявания сред музикантите. Това образование трябва да включва знания за съхраняването на доброто физическо състояние на музиканта, за неговото физическо и психическо натоварване, за предпазването от психо-физически проблеми и разпознаване на симптомите с оглед предприемане на съответни предпазни мерки. Десислава Петева разглежда въпросите за диагностиката, за видовете терапия, за значението на ергономията като важен превантивен и терапевтичен инструмент, използван в трудовата медицина при преодоляването на различни професионални заболявания. Последният раздел на четвърта глава е посветен на проучването и статистиката на професионалните заболявания сред музикантите в Европейския съюз и в България и на необходимостта от мониторинг и създаване на превантивна стратегия. Представени са и са коментирани резултати от изследвания на професионални заболявания сред музикантите, по-специално на устната кухина и дихателните пътища и на тяхната превенция.

В петата глава Десислава Петева обобщава собствени проучвания, свързани с професионалните заболявания, направени в България. Тя определя три етапа на изследването – подготвителен (анализ на научна

литература и на проблематиката, подготвяне на методики на изследване и на анкети), изследователски (събиране на данни – провеждане на изследването, анализ на резултатите) и заключителен (формулиране на изводи и препоръки). Анкетите са проведени в учебни заведения (анкета № 1 – НМА, НБУ, Пловдивски университет „Паисий Хилендарски”, НМУ „Любомир Пипков”, НУМТИ „Добрин Петков” – Пловдив, НУИ „Добри Христов” – Варна, НУИ „Проф. Веселин Стоянов” – Русе) и в професионални оркестри (анкета № 2 – Симфоничен оркестър на БНР, Академичен симфоничен оркестър на НМА „Проф. Панчо Владигеров”, Софийски духов оркестър, симфоничните оркестри на Софийска опера и балет, Държавна опера – Пловдив, Държавна опера – Варна, Симфоничен оркестър – Пазарджик). Освен двете анкети, проведени в България, авторката е провела разговори с медицински специалисти от Германия, Италия и Испания, работещи в областта на диагностицирането и лечението на професионални заболявания при музикантите, както и разговори с професионални музиканти (приложени в текста), които имат или са имали професионални заболявания. Проведените анкети с музиканти от различни градове в страната са анализирани и придружени с таблици и диаграми, които съдържат редица данни, свързани с изследваната тема.

Дисертационният труд на Десислава Петева за първи път систематизира важна информация за рисковите фактори и първоначалните симптоми на сериозни професионални заболявания при музикантите. Авторката разглежда особеностите на тези заболявания, анализира рисковите групи музиканти, акцентира върху необходимостта от превенция и от адекватни педагогически подходи, с помощта на които може да се предотврати опасността от нежелани състояния, водещи до болестни процеси. Текстът има ясна и логична структура и показва информираност на Десислава Петева по отношение на съвременни тенденции в изследването на тази проблематика.

Въз основа на приносния характер на труда предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Десислава Красиминова Петева образователната и научна степен „Доктор” по научна специалност „Музикознание и музикално изкуство” в професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство.

Проф. д-р Юлиан Куюмджиев